

ЕКОЛОШКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ: РАСТУЋИ И УРГЕНТАН ПРОБЛЕМ

Дејана Јовановић Поповић

UNHCR

- основан 1951. године с циљем да помогне избеглицама после Другог светског рата да се или врате у своје домовине или настане у другим државама
- Конвенција о статусу избеглица из 1951
- Протокол из 1967

По Конвенцији из 1951, избеглица је лице које се:

- **„Као последица догађаја који су се одиграли пре 1. јануара 1951. године и услед основаног страха од прогона, ... налази изван земље свог држављанства...“.**

У Протоколу из 1967. године

- **појам „избеглице“ ... „свако лице које је, услед спољне агресије, окупације, стране доминације, или догађаја који озбиљно нарушавају јавни ред, било у делу, или целој земљи порекла или држављанства, присиљено да напусти место боравка и потражи уточиште на другом месту изван своје земље порекла или држављанства“.**

Миграције

- Политичких прогона или економске стагнације,
- Комбинације пренасељености, сиромаштва, глади, епидемија или природних несрећа,
- Лоших развојних програма (деградација земљишта),
- Климатских промена
- Загађења

Услед проблема насталих у животној средини

- Процењује се да је број измештених људи услед проблема насталих у животној средини подједнак или чак превазилази број легитимних избеглица
- Међународна организација за миграцију - **International Organization for Migration (IOM)**

Еколошке избеглице *versus* еко-мигранти

Мигранти

- **добровољно напуштају своју земљу**
- **Промена, авантура, породични или приватни разлог**

Еко-мигранти

- Нису жртве насилних природних или несрећа које се узроковане људском активношћу или екоцидалним активностима
- Мост између 'нормалних миграната' и 'еколошких избеглица'

- **лица која се селе у нове области у смислу експлоатације природних ресурса**
- **представљају мање трауматичан случај**

Еколошке избеглице

- Немају алтернативу осим да траже избеглички статус негде другде
- Еколошке избеглице су лица присиљена да напусте место боравка услед промена насталих у животној средини које им угрожавају живот на исти очајнички хитан начин као што политичке избеглице беже од насиља

Environmental refugees

- **Све већи делови планете постају неподесни за живот било услед:**
 - 1. дуготрајне деградације животне средине или**
 - 2. кратотрајних катастрофалних догађаја**

- **Еколошке избеглице су у трагичној ситуацији, као и традиционалне избеглице**

Ел-Хинави даје дефиницију еколошких избеглица

- **као лица измештених са „свог традиционалног места становања, привремено или перманентно, услед значајних еколошких поремећаја (природних или покренутих од стране људи) који угрожавају њихову егзистенцију и/или озбиљно утичу на квалитет њиховог живота“ (El-Hinnawi, 1985: 4)**

Многи проблеми

- нису повезани само са еколошким фактором него с комбинацијом
 - ✧ еколошких,
 - ✧ социјалних и
 - ✧ политичких фактора

Многе дефиниције остају контроверзне

- Промене у животној средини су свеобухватне:
- 1. од изненадних природних несрећа (краткотрајних)
- 2. постепених, дуготрајних природних несрећа
- 3. несрећа индукованих људским фактором

- **Не постоји опште прихваћена дефиниција**
- **Смањена подобност многих еко-избеглица за добијање статуса**
- **Нетачно приказивање комплексности проблема**

- **Еколошке и климатске избеглице**
- **Који је прикладнији назив?**